

Taikytina teisė - Lenkija

 Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba (**PL**) neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

TURINIO LENTELE

- 1 Teisės šaltiniai
 - 1.1 Nacionalinė teisė
 - 1.2 Daugiašalės tarptautinės konvencijos
 - 1.3 Pagrindinės dvišalės konvencijos
- 2 Kolizinių normų taikymas
 - 2.1 Teisėjo pareiga savo iniciatyva taikyti kolizines normas
 - 2.2 Atgaliniai nukreipimai ir nukreipimai į trečiosios valstybės teisę (renvoi)
 - 2.3 Siejamojo veiksnio pasikeitimas
 - 2.4 Įprasto kolizinių normų taikymo išimtys
 - 2.5 Užsienio teisės nustatymas
- 3 Kolizinės normos
 - 3.1 Sutartinės prievolės ir teisiniai veiksmai
 - 3.2 Nesutartinės prievolės
 - 3.3 Asmens statusas ir su civiliniu statusu (vardu ir pavarde, gyvenamąja vieta ir teisnumu bei veiksnumu) susiję jo aspektai
 - 3.4 Tėvų ir vaikų santykių nustatymas, įskaitant įvaikinimą
 - 3.4.1 Tėvų ir vaikų santykių nustatymas
 - 3.4.2 Įvaikinimas
 - 3.5 Santuoka, nesusituokusios poros (sugyventiniai), partnerystė, santuokos nutraukimas, gyvenimo skyrium patvirtinimas, išlaikymo prievolės
 - 3.5.1 Santuoka
 - 3.5.2 Nesusituokusios poros (sugyventiniai) ir partnerystė
 - 3.5.3 Santuokos nutraukimas ir gyvenimo skyrium patvirtinimas
 - 3.5.4 Išlaikymo prievolės
 - 3.6 Sutuoktinių turto teisinis režimas
 - 3.7 Testamentai ir paveldėjimas
 - 3.8 Nekilnojamasis turtas
 - 3.9 Bankrotas

PASTABA: Toliau pateikti atsakymai NETAIKOMI situacijoms, kurios reglamentuojamos pagal ES teisę

1 Teisės šaltiniai

1.1 Nacionalinė teisė

2011 m. vasario 4 d. Tarptautinės privatinės teisės įstatymas (įstatymų sąvado 2011/80 432 punktą, su pakeitimais) (toliau – TPT).

1.2 Daugiašalės tarptautinės konvencijos

1905 m. liepos 17 d. Hagos konvencija, susijusi su pilietinių teisių atėmimu ir panašiomis apsaugos priemonėmis.

1961 m. spalio 5 d. Hagos konvencija dėl įstatymų, susijusių su testamentinės valios forma, kolizijos.

1961 m. spalio 5 d. Hagos konvencija dėl valdžios institucijų įgaliojimų ir taikytinos teisės nepilnamečių apsaugos srityje.

1971 m. gegužės 4 d. Hagos konvencija dėl eismo įvykiams taikytinos teisės.

1973 m. spalio 2 d. Hagos konvencija dėl išlaikymo prievolės taikytinos teisės.

1980 m. birželio 19 d. Romoje pateikta pasirašyti Konvencija dėl sutartinės prievolės taikytinos teisės.

1996 m. spalio 19 d. Hagos konvencija dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, pripažinimo, vykdymo ir bendradarbiavimo tėvų pareigų ir vaikų apsaugos priemonių srityje.

1.3 Pagrindinės dvišalės konvencijos

Lenkija pasirašė įvairius dvišalius susitarimus dėl teisinių sandorių, kuriuose, be kita ko, įtvirtintos įstatymų kolizijos taisyklės. Tai apima susitarimus tiek su ES valstybėmis narėmis, tiek su trečiosiomis šalimis. Kadangi ES valstybėms narėms privalomi teisės aktai, kuriuose įtvirtintos įvairių teminių sričių įstatymų kolizijos taisyklės, yra **viršesni** už valstybių narių tarpusavio pasirašytus dvišalius susitarimus, todėl praktinę reikšmę iš esmės turi tik susitarimai su trečiosiomis šalimis.

Šiems susitarimams priklauso susitarimai su Baltarusija (1994 m. spalio 26 d.), Rusija (1996 m. rugsėjo 16 d.), Ukraina (1993 m. gegužės 24 d.), Korėjos Liaudies Demokratinė Respublika (1986 m. rugsėjo 28 d.), Kuba (1982 m. lapkričio 18 d.), Vietnamu (1993 m. kovo 22 d.) ir pagal teisių perėmimą (remiantis 1960 m. vasario 6 d. susitarimu su Jugoslavija) susitarimai su Bosnija ir Hercegovina, Juodkalnija ir Serbija.

2 Kolizinių normų taikymas

2.1 Teisėjo pareiga savo iniciatyva taikyti kolizines normas

Taip, teismas įstatymų kolizijos taisyklės taiko savo iniciatyva (*ex officio*). Teismas užsienio teisę taip pat taiko *ex officio* tais atvejais, kai įstatymų kolizijos taisyklėje nustatyta, kad ta teisė yra taikytina konkrečiam klausimui.

2.2 Atgaliniai nukreipimai ir nukreipimai į trečiosios valstybės teisę (renvoi)

Pagal TPT 5 straipsnį Lenkijos teisėje leidžiama taikyti tik atgręžtinį *renvoi*:

1 dalis netaikoma, jeigu taikytina teisė buvo nustatyta:

- 1) pasirinkus taikytiną teisę;
- 2) atsižvelgiant į teisinio sandorio formą;
- 3) atsižvelgiant į sutartines prievoles, nesutartines prievoles ar vienašalius teisinius sandorius, kuriems taikytina teisė nustatoma pagal šį įstatymą.

2.3 Siejamojo veiksnio pasikeitimas

2.4 Įprasto kolizinių normų taikymo išimtys

TPT 3 ir 10 straipsniuose nustatytos išimtys, numatytos įstatymų kolizijos taisyklėse, susijusiose su teisiniais santykiais.

3 straipsnio 1 dalis. Kai pagal įstatymą reikalaujama taikyti lex patriae ir neįmanoma nustatyti atitinkamo asmens pilietybės, jis neturi pilietybės arba negalima nustatyti lex patriae turinio, taikoma asmens nuolatinės gyvenamosios vietos teisė, o jeigu jis neturi nuolatinės gyvenamosios vietos, taikoma jų įprastinės gyvenamosios vietos teisė.

10 straipsnio 1 dalis. Tais atvejais, kai neįmanoma išsiaiškinti aplinkybių, kuriomis nustatoma taikytina teisė, taikoma teisė, su kuria teisinis santykis yra glaudžiausiai susijęs. Be to, Lenkijos teisė taikoma tais atvejais, kai per pagrįstą terminą neįmanoma nustatyti taikytinos užsienio teisės turinio.

Be to, TPTĮ 67 straipsnyje nustatyta, kad tais atvejais, kai TPTĮ, konkrečiose taisyklėse, ratifikuotose ir Lenkijoje vykdytinose tarptautinėse sutartyse ar ES teisėje nenurodyta jokia taikytina teisė, teisinis santykis turėtų būti reglamentuojamas pagal šalies, su kuria jis yra glaudžiausiai susijęs, teisę.

2.5 Užsienio teisės nustatymas

Teismas užsienio teisę nustato ir taiko *ex officio* – Lenkijos Civilinio proceso kodekso 1143 straipsnis.

3 Kolizinės normos

3.1 Sutartinės prievolės ir teisiniai veiksmai

Susijusios įstatymų kolizijos taisyklės nustatytos TPTĮ:

28 straipsnio 1 dalis. Sutartinėms prievolėms taikytina teisė nustatoma pagal 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinėms prievolėms taikytinos teisės („Roma I“) (OL L 177, 2008 m. liepos 4 d., p. 6). Reglamento nuostatos atitinkamais atvejais sutartinėms prievolėms taikomos tais atvejais, kai jos pagal 1 dalyje nurodyto reglamento 1 straipsnio 2 dalies j punktą nepatenka į jo taikymo sritį.

Pagal TPTĮ 29 straipsnio 1 dalį tais atvejais, kai Lenkijos teisėje nustatyta pareiga drausti, draudimo sutartis reglamentuojama pagal Lenkijos teisę.

2. Jeigu pagal Europos ekonominės erdvės valstybės narės teisę, kurioje nustatyta pareiga drausti, reikalaujama, kad draudimo sutarčiai būtų taikoma tos valstybės narės teisė, taikoma ta teisė.

30 straipsnio 1 dalis. Išskyrus 28 straipsnyje nurodytame reglamente pateiktus konkrečius atvejus, jei sutarčiai, kuri yra glaudžiai susijusi su bent vienos valstybės narės teritorija, nusprendžiama taikyti kitos šalies, išskyrus Europos ekonominės erdvės valstybę narę, taikytiną teisę, toks sprendimas negali panaikinti vartotojų apsaugos, kuri jiems buvo suteikta pagal Lenkijos įstatymą, kuriuo į nacionalinę teisę perkeliama šios direktyvos:

1) 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyva 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (1993 m. balandžio 21 d., OL L 95, p. 29); OL ES specialusis leidimas lietuvių kalba: skyrius 15 tomas 002 p. 288);

2) (panaikinta);

3) 1999 m. gegužės 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/44/EB dėl vartojimo prekių pardavimo ir susijusių garantijų tam tikrų aspektų (1999 m. liepos 7 d., OL L 171, p. 12); OL ES specialusis leidimas lietuvių kalba: skyrius 15 tomas 004 p. 223);

4) 2002 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/65/EB dėl nuotolinės prekybos vartotojams skirtomis finansinėmis paslaugomis ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 90/619/EEB ir Direktyvas 97/7/EB ir 98/27/EB (2002 m. spalio 9 d., OL L 271, p. 16; OL ES specialusis leidimas lietuvių kalba: skyrius 06 tomas 004 p. 321);

5) 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinanti Tarybos direktyvą 87/102/EEB (2008 m. gegužės 22 d., OL L 133, p. 66, iš dalies pakeista).

2. Tais atvejais, kai sutarčiai taikytina teisė pagal 2009 m. sausio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/122/EB dėl vartotojų apsaugos, susijusios su kai kuriais pakaitinio naudojimosi, ilgalaikio atostogų produkto, perpardavimo ir keitimosi sutarčių aspektais (2009 m. vasario 3 d., OL L 33, p. 10) yra kitos šalies, išskyrus Europos ekonominės erdvės valstybę narę, teisė, remiantis ja negali būti panaikinama vartotojų apsauga, kuri jiems buvo suteikta pagal Lenkijos įstatymą, kuriuo į nacionalinę teisę perkeliama minėta direktyva:

1) jeigu nekilnojamasis turtas yra vienoje iš valstybių narių, arba

2) susitarimo, kuris nėra tiesiogiai susijęs su nekilnojamoju turtu, atveju, jeigu ekonominės veiklos vykdytojas savo verslo arba profesionalią veiklą vykdo vienoje iš valstybių narių arba perkelia šią veiklą į vieną iš valstybių narių tokiu būdu, kad sutartis sudaroma vykdant veiklą toje valstybėje narėje.

31 straipsnis. Iš vertybinių popierių, išskyrus įsakomąjį vekselį ar čekį, atsirandanti pareiga reglamentuojama pagal šalies, kurioje buvo įvykdytas arba išduotas tas vertybinis popierius, teisę.

32 straipsnio 1 dalis. Iš vienašalio teisinio sandorio atsirandanti pareiga reglamentuojama pagal sandorį vykdančios šalies pasirinktą teisę. Kai nustatomos abi tokios pareigos šalys, teisė pasirenkama, pakeičiama arba panaikinama remiantis tų šalių susitarimu.

2. Jeigu taikytina teisė nėra aiškiai pasirinkta, iš vienašalio teisinio sandorio kylanti pareiga reglamentuojama pagal šalies, kurioje sandorį vykdančias asmuo turi savo įprastinę gyvenamąją vietą arba registruotą buveinę, teisę. Jeigu iš bylos faktų matyti, kad pareiga yra glaudžiau susijusi su kitos šalies teise, taikoma tos šalies teisė.

...

Pagal 36 straipsnį debitorinių įsiskolinimų poveikis trečiosioms šalims nustatomas pagal šalies, turinčios jurisdikciją debitoriniams įsiskolinimams, teisę.

37 straipsnis. Skolos prisiėmimui taikytina teisė yra šalies, turinčios jurisdikciją prisiimtoms skoloms atžvilgiu, teisė.

38 straipsnis. Valiutos vertės pokyčio poveikis atsakomybės sumai įvertinamas pagal atsakomybei taikytiną teisę.

3.2 Nesutartinės prievolės

Susijusios įstatymų kolizijos taisyklės nustatytos TPT]:

33 straipsnis. Sutartinėms prievolėms, kylantioms iš kitų nei teisiniai sandoriai veiksmų, taikytina teisė nustatoma pagal 2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 864/2007 dėl nesutartinėms prievolėms taikytinos teisės („Roma II“) (OL L 199, 2007 m. liepos 31 d., p. 40).

34 straipsnis. Pagal 1971 m. gegužės 4 d. Hagos konvenciją dėl eismo įvykiams taikytinos teisės (Įstatymų sąvado 2003/63 585 punktas) nustatoma nesutartinei trečiosios šalies atsakomybei, kylančiai dėl eismo įvykių, taikytina teisė.

35 straipsnis. Trečiosios šalies atsakomybė už atitinkamos šalies viešuosius įgaliojimus vykdančios valdžios institucijos veikimą ir neveikimą reglamentuoja tos šalies teisė.

3.3 Asmens statusas ir su civiliniu statusu (vardu ir pavarde, gyvenamąja vieta ir teisnumu bei veiksnumu) susiję jo aspektai

Įstatymų kolizijos taisyklės, kurios taikomos juridinio asmens statusui:

Fizinių asmenų teisnumas ir veiksnumas sudaryti teisinius sandorius reglamentuojamas pagal šių asmenų *lex patriae* (11 straipsnio 1 dalis).

2. Tais atvejais, kai fizinis asmuo sudaro teisinį sandorį vykdydamas verslo veiklą, pakanka, kad tas fizinis asmuo turėtų veiksnumą sudaryti tą sandorį pagal šalies, kurioje įsteigta jo įmonė, teisę.

3. Pagal 1 dalį nepanaikinama galimybė taikyti teisinį sandorį reglamentuojančios teisės, jeigu joje nustatyti konkretūs reikalavimai, susiję su veiksnumu įvykdyti tą teisinį sandorį.

Pagal 12 straipsnį tais atvejais, kai susitarimą pasirašė tos pačios valstybės šalys, fizinis asmuo, kuris turi veiksnumą pasirašyti susitarimą pagal tos šalies teisę, gali remtis neveiksnumo sąlyga pagal 11 straipsnio 1 dalį tik tais atvejais, kai kita šalis žinojo apie tokį neveiksnumą pasirašydama susitarimą, arba kai kita šalis tuo momentu dėl neatsargumo nežinojo apie tą neveiksnumą.

2. Fizinis asmuo, kuris sudaro vienašalį teisinį sandorį ir kuris turi veiksnumą jį sudaryti pagal šalies, kurioje vykdomas sandoris, teisę, gali remtis neveiksnumo sąlyga pagal 11 straipsnio 1 dalyje nurodytą teisę tik jeigu tai neturės neigiamo poveikio bet kuriems asmenims, kurie, veikdami pagal *deramo stropumo principus*, rėmėsi prielaida, kad tą teisinį sandorį vykdančias asmuo turėjo tam būtina veiksnumą.

3. Jeigu fizinis asmuo veikia per atstovą, 1 ir 2 dalių taikymas nustatomas atsižvelgiant į su atstovu susijusias svarbias aplinkybes.

4. 1 ir 2 dalys netaikomos šeimos ir globos ar paveldėjimo teisės srityje sudarytiems teisiniams sandoriams arba bet kokioms taisyklėms, susijusioms su nekilnojamojo turto, esančiu šalyje, išskyrus šalį, kurioje buvo įvykdytas teisinis sandoris.

Pagal 13 straipsnio 1 dalį **teisinis neveiksnumas** reguliuojamas pagal neveiksnaus fizinio asmens *lex patriae*. Tais atvejais, kai Lenkijos teismas priima sprendimą dėl užsienio piliečio neveiksnumo, taikoma Lenkijos teisė.

Pagal 14 straipsnio 1 dalį reikalaujama, kad *lex patriae* būtų taikomas fizinio asmens **pripažinimui nežinia kur esančiu arba paskelbimui mirusiu**. Tais atvejais, kai Lenkijos teismas priima sprendimą dėl užsienio piliečio pripažinimo nežinia kur esančiu arba paskelbimo mirusiu, taikoma Lenkijos teisė.

Pagal 16 straipsnio 1 dalį fizinio asmens **asmenines teises** reglamentuoja jų *lex patriae*.

Fizinis asmuo, kurio asmeninėms teisėms gresia pavojus arba kurios buvo pažeistos, gali reikalauti suteikti apsaugą pagal šalies, kurios teritorijoje įvyko tokia grėsmė sukėlęs arba teisės pažeidęs įvykis, teisę arba pagal šalies, kurios teritorijoje atsirado pažeidimo pasekmės, teisę.

Jeigu fizinio asmens asmeninės teisės buvo pažeistos masinės žiniasklaidos priemonėse, teisė pateikti atsakymą, ištaisyti pateiktą informaciją arba teisė į panašią apsaugos priemonę reglamentuojama pagal šalies, kurioje yra leidėjo arba transliuotojo registruota buveinė arba įprastinė gyvenamoji vieta, teisę.

3.4 Tėvų ir vaikų santykių nustatymas, įskaitant įvaikinimą

3.4.1 Tėvų ir vaikų santykių nustatymas

Tėvų ir vaikų santykiams taikytinos įstatymų kolizijos taisyklės (TPTI):

Vaiko tėvystė gali būti nustatoma arba ginčijama pagal vaiko *lex patriae*, kuri galiojo jo gimimo metu (TPTI 55 straipsnio 1 dalis). Jeigu pagal vaiko *lex patriae* jo gimimo metu neleidžiama teismo nutartimi nustatyti tėvystės, tėvystės nustatymo teismo nutartimi tvarka reglamentuojama pagal vaiko *lex patriae* tuo metu, kai buvo nustatyta vaiko tėvystė. Vaiko tėvystės pripažinimą reglamentuoja vaiko *lex patriae*, galiojusi jo pripažinimo metu. Tais atvejais, kai toje teisėje nenumatyta vaiko pripažinimo galimybė, taikoma vaiko gimimo metu galiojusi *lex patriae*, jeigu pagal ją leidžiamas toks pripažinimas. Pradėto, bet dar negimusio vaiko pripažinimą reglamentuoja motinos *lex patriae*, galiojusi pripažinimo metu.

Pagal TPTI 56 straipsnio 1 dalį **tėvų pareigoms ir globos teisėms taikoma** 1996 m. spalio 19 d. Hagos konvencija dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, pripažinimo, vykdymo ir bendradarbiavimo tėvų pareigų ir vaikų apsaugos priemonių srityje (OL L 151, 2008 m. birželio 11 d., p. 39, įstatymų sąvado 2010/172 1158 punktą).

Tais atvejais, kai vaiko nuolatinė gyvenamoji vieta perkeliama į šalį, kuri nėra 1 dalyje nurodytos konvencijos susitariančioji šalis, nuo to laiko priemonių taikymo buvusios vaiko nuolatinės gyvenamosios vietos šalyje sąlygos nustatomos pagal tos šalies teisę.

Vaikų **globai** taikytina teisė nustatoma pagal 1996 m. spalio 19 d. Hagos konvenciją dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, pripažinimo, vykdymo ir bendradarbiavimo tėvų pareigų ir vaikų apsaugos priemonių srityje (TPTI 59 straipsnis).

Tais atvejais, kai vaiko nuolatinė gyvenamoji vieta perkeliama į šalį, kuri nėra 1 dalyje nurodytos konvencijos susitariančioji šalis, nuo to laiko buvusios vaiko nuolatinės gyvenamosios vietos šalyje nustatytų priemonių taikymo sąlygos apibrėžiamos pagal tos šalies teisę.

3.4.2 Įvaikinimas

Pagal TPTI 57 straipsnį įvaikinimą reglamentuoja įvaikinančio tėvo (motinos) *lex patriae*.

Tais atvejais, kai bendrai įvaikina sutuoktiniai, įvaikinimą reglamentuoja jų bendra *lex patriae*. Tais atvejais, kai sutuoktiniai neturi bendros *lex patriae*, taikytina teisė yra abiejų sutuoktinių nuolatinės gyvenamosios vietos šalies teisė, o jeigu jie negyvena toje pačioje šalyje, tuomet taikytina yra šalies, kurioje yra abiejų sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta, teisė. Tais atvejais, kai sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta nėra toje pačioje šalyje, taikytina teisė yra šalies, su kuria abu sutuoktinius sieja glaudžiausi ryšiai kitais atžvilgiais, teisė.

Kaip nurodyta TPTI 58 straipsnyje, įvaikinimas neįmanomas netaikant būsimo įvaikinančio asmens *lex patriae* jų sutikimui, jų teisinio atstovo sutikimui ir kompetentingos institucijos sutikimui, taip pat bet kokiems apribojimams įvaikinimui, kuri galioja perkėlus nuolatinę gyvenamąją vietą į kitą šalį.

3.5 Santuoka, nesusituokusios poros (sugyventiniai), partnerystė, santuokos nutraukimas, gyvenimo skyrium patvirtinimas, išlaikymo prievolės

3.5.1 Santuoka

Kiekvienos šalies **santuokinis veiksnumas** nustatomas jos *lex patriae* santuokos sudarymo metu (TPTI 48 straipsnis.)

Pagal 49 straipsnio 1 dalies nuostatas santuokos sudarymo forma reglamentuojama pagal santuokos sudarymo šalies teisę. Jeigu santuoka sudaroma už Lenkijos ribų, pakanka laikytis abiejų sutuoktinių *lex patriae* reikalavimų arba abiejų sutuoktinių nuolatinės arba įprastinės gyvenamosios vietos teisės santuokos sudarymo metu.

Pagal TPTI 50 straipsnį 48 ir 49 straipsniuose nurodyta teisė mutatis mutandis taikoma negalėjimui sudaryti santuoką ir reikalavimų, susijusių su forma, kuria sudaroma santuoka, nesilaikymui.

Sutuoktinių asmeninius ryšius ir sutuoktinių turto režimą reglamentuoja jų bendra *lex patriae* (51 straipsnio 1 dalis). Tais atvejais, kai sutuoktiniai neturi bendros *lex patriae*, taikytina teisė yra abiejų sutuoktinių nuolatinės gyvenamosios vietos šalies teisė, o jeigu jie negyvena toje pačioje šalyje, tuomet taikytina yra šalies, kurioje yra abiejų sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta, teisė. Tais

atvejais, kai sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta nėra toje pačioje šalyje, taikytina teisė yra šalies, su kuria abu sutuoktinius sieja glaudžiausi ryšiai kitais atžvilgiais, teisė.

3.5.2 Nesusituokusios poros (sugyventiniai) ir partnerystė

Netaikoma.

3.5.3 Santuokos nutraukimas ir gyvenimo skyrium patvirtinimas

Pagal TPTJ 54 straipsnį santuokos nutraukimą reglamentuoja bendra sutuoktinių *lex patriae*, galiojusi tuo metu, kai buvo pateiktas prašymas nutraukti santuoką. Tais atvejais, kai sutuoktiniai neturi bendros *lex patriae*, taikytina teisė yra šalies, kurioje abu sutuoktiniai turi nuolatinę gyvenamąją vietą prašymo nutraukti santuoką pateikimo metu, o jeigu jie prašymo nutraukti santuoką pateikimo metu neturi bendros nuolatinės gyvenamosios vietos, taikytina teisė yra šalies, kurioje buvo paskutinė jų įprastinė gyvenamoji vieta, teisė, jeigu ji išlieka vieno iš sutuoktinių įprastine gyvenamąja vieta. Lenkijos teisė taikoma tais atvejais, kai nėra jokių aplinkybių, kuriomis remiantis būtų galima nustatyti taikytiną teisę.

Pirmiau minėtos nuostatos *mutatis mutandis* taikomos sutuoktinių gyvenimui skyrium.

3.5.4 Išlaikymo prievolės

Pagal 63 straipsnį išlaikymui taikytina teisė nustatoma pagal 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje (OL L 7, 2009 m. sausio 10 d., p. 1).

3.6 Sutuoktinių turto teisinis režimas

Sutuoktinių asmeninius ryšius ir sutuoktinių turto režimą reglamentuoja jų bendra *lex patriae* (51 straipsnio 1 dalis). Tais atvejais, kai sutuoktiniai neturi bendros *lex patriae*, taikytina teisė yra abiejų sutuoktinių nuolatinės gyvenamosios vietos šalies teisė, o jeigu jie negyvena toje pačioje šalyje, tuomet taikytina yra šalies, kurioje yra abiejų sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta, teisė. Tais atvejais, kai sutuoktinių įprastinė gyvenamoji vieta nėra toje pačioje šalyje, taikytina teisė yra šalies, su kuria abu sutuoktinius sieja glaudžiausi ryšiai kitais atžvilgiais, teisė.

Pagal TPTJ 52 straipsnio 1 dalį sutuoktiniai gali pasirinkti vieno iš sutuoktinių *lex patriae* arba šalies, kurioje yra vieno iš jų įprastinė arba nuolatinė gyvenamoji vieta, teisę kaip jų turto režimui taikytiną teisę. Taikytiną teisę taip pat galima pasirinkti prieš santuokos sudarymą.

Vedybų sutartis reglamentuoja šalių pagal 1 dalį pasirinkta taikytina teisė. Tais atvejais, kai taikytina teisė aiškiai nepasirenkama, vedybų sutartį reglamentuoja sutuoktinių asmeniniams santykiams ir jų turto režimui taikytina teisė sutarties pasirašymo metu. Pasirenkant sutuoktinių turto režimą arba vedybų sutartį reglamentuojančią teisę, pakanka išlaikyti formą, kurios reikalaujama laikytis sudarant vedybų sutartis pagal pasirinktą taikytiną teisę arba pagal šalies, kurioje buvo pasirinkta taikytina teisė, teisę.

3.7 Testamentai ir paveldėjimas

Paveldėjimui taikytiną teisę reglamentuoja ES paveldėjimo reglamentas (2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo nuostatas, OL L 201, 2012 m. liepos 27 d., p. 107, iš dalies pakeistas).

3.8 Nekilnojamasis turtas

Pagal TPTJ 41 straipsnio 1 dalį nuosavybės ir kitas turtines teises reglamentuoja šalies, kurioje yra jų objektas, teisė. Nuosavybės įgijimas ir praradimas ir kitų turtinių teisių turinio arba pirmenybės įgijimas, praradimas arba pakeitimas reglamentuojamas pagal šalies, kurioje buvo jų objektas, teisę, galiojusią tuo metu, kai įvyko įvykis, nulėmęs pirmiau nurodytų aplinkybių teises pasekmes.

3.9 Bankrotas

Įstatymų kolizijos taisyklės, pagal kurias nustatoma bankroto byloms taikytina teisė, nustatyta 2003 m. vasario 28 d. Bankroto įstatyme (konsoliduotas tekstas pateikiamas 2015 m. įstatymų sąvado 233 punkte):

Pagal Bankroto įstatymo 460 straipsnį Lenkijos teisė taikoma Lenkijoje iškeltoms bankroto byloms, nebent šio skyriaus nuostatose nustatyta kitaip.

Pagal Bankroto įstatymo 461 straipsnį darbuotojų, įdarbintų kitoje ES valstybėje narėje arba Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) valstybėje narėje, kuri yra Europos ekonominės erdvės susitarimo šalis, darbą reglamentuoja jų darbo sutarčiai taikoma teisė.

Teisė, pagal kurią nustatoma, ar konkretus objektas reiškia nekilnojamąjį turtą, yra to objekto buvimo vietos valstybės teisė.

Susitarimus dėl nekilnojamojo turto, esančio kitoje ES valstybėje narėje arba Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) valstybėje narėje, kuri yra Europos ekonominės erdvės susitarimo šalis, naudojimo arba pirkimo reglamentuoja nekilnojamojo turto buvimo vietos valstybės teisė.

Teisės, susijusios su nekilnojamoju turtu, esančiu kitoje ES valstybėje narėje arba Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) valstybėje narėje, kuri yra Europos ekonominės erdvės susitarimo šalis, arba su jūroje plaukiojančiais laivais arba orlaiviu, reglamentuojamos pagal šalies, kuri tvarko atitinkamą registrą, teisę.

Paskelbimas apie bankrotą nepažeidžia kreditorių arba bet kurių kitų trečiųjų šalių, turinčių reikalavimo teises į skirtingose Europos Sąjungos valstybėje narėje arba Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) valstybėje narėje, kuri yra Europos ekonominės erdvės susitarimo šalis, esančios bankrutuojančios šalies turtą ar kitą nuosavybę, įskaitant sudedamąsias turto dalis ir visų pirma teisę disponuoti turtu siekiant padengti visus įsipareigojimus arba teisę padengti įsipareigojimus iš turto, įkaito ir hipotekos teisių duodamo pelno, teisę reikalauti, kad turtu disponuojantys asmenys perduotų turtą prieš įgaliotosios šalies valią arba teisę naudoti turtą patikos valdytojo teisėmis (Bankroto įstatymo 462 straipsnis). Ši nuostata taikoma asmeninėms teisėms ir reikalavimams, įrašytiems į žemės ir hipotekos registrus ir kitus viešuosius registrus, kurias įgyvendinant arba siekiant įgyvendinti sukuriama pirmiau minėtos teisės.

Pagal Bankroto įstatymo 463 straipsnio 1 dalį nuosavybės teisės rezervacija pardavėjui pardavimo sutartyje nepasibaigia dėl paskelbto vidaus banko bankroto, kai šis bankas yra susitarimo objekto pirkėjas, jeigu paskelbimo apie bankrotą momentu susitarimo objektas buvo kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje arba Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) valstybėje narėje, kuri yra Europos ekonominės erdvės susitarimo šalis.

Paskelbimas apie vidaus banko bankrotą, kuris disponuoja turtu, gali būti netinkamas pagrindas atsisakyti pardavimo sutarties, jeigu pardavimo objektas buvo perduotas prieš paskelbimą apie bankrotą ir pardavimo objektas bankroto paskelbimo metu buvo užsienyje.

Pagal 464 straipsnį teisių, kurios, tam, kad būtų sukurtos, egzistuoti arba būtų perduotos, turi būti įrašytos į registrą, parodytos sąskaitoje arba pateiktos centriniam depozitoriumui, įgyvendinimą reglamentuoja šalies, kurioje yra tokie registrai, sąskaitos arba depozitoriumai, teisė.

Nepažeidžiant 464 straipsnio, atpirkimo teisė reglamentuojama pagal teisę, kuri taikoma sutartinėms prievolėms, kuriomis reglamentuojamas tokią teisę nustatantis sandoris.

Nepažeidžiant 464 straipsnio, sutartinėms prievolėms, kuriomis reglamentuojami reguliuojamoje rinkoje sudaryti sandoriai, taikytina teisė taikoma sandoriams, pasirašytiems pagal reguliuojamoje rinkoje įvykdytą sandorių sistemą, kaip apibrėžta 2005 m. liepos 29 d. Prekybos finansinėmis priemonėmis įstatyme.

Bankroto įstatymo 467 straipsnyje nustatytas įskaitymas reglamentuojamas pagal sutartinių prievolių teisę, kuri taikoma įskaitymo sandoriui.

Be to, pagal Bankroto įstatymo 467¹ straipsnį paskelbimas apie bankrotą nepažeidžia kreditorių teisių įskaityti savo skolą bankrutuojančios šalies skolos atžvilgiu, kai tai yra leidžiama pagal bankrutuojančios šalies skolai taikytiną teisę.

Po paskelbimo apie bankrotą įvykdyto teisinio sandorio, kuris yra susijęs su nekilnojamojo turto, jūroje plaukiojančio laivo arba orlaivio, kurį būtina įregistruoti, perdavimu arba teisės, arba teisių, kurios, tam, kad būtų sukurtos, egzistuoti arba būtų perduotos, turi būti įrašytos į registrą, parodytos sąskaitoje arba pateiktos centriniam depozitoriumui, perdavimu, įvykdymą ir galiojimą reglamentuoja šalies, kurioje yra turtas arba kurioje yra tokie registrai, sąskaitos arba depozitoriumai, teisė.

Pagal Bankroto įstatymo 469 straipsnį teisinio sandorio, kuris buvo įvykdytas pakenkiant kreditoriams, neįvykdymo ir negaliojimo nuostatos netaikomos tais atvejais, kai pagal sandoriui taikytiną teisę teisinio sandorio, kuris buvo įvykdytas pakenkiant kreditoriams, negalima pripažinti neįvykdomu.

Pagal Bankroto įstatymo 470 straipsnį paskelbimo apie bankrotą pasekmės teisinėje byloje, kuri nagrinėjama Europos Sąjungos valstybėje narėje arba Europos laisvosios prekybos asociacijos (ELPA) valstybėje narėje, kuri yra Europos ekonominės erdvės susitarimo šalis, įvertinamos pagal šalies, kurioje nagrinėjama byla, teisę.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba

nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 12/04/2018